

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udvalgte digte

Citation: Ewald, Johannes: "Udvalgte digte", i Ewald, Johannes: *Udvalgte digte*, udg. af Esther Kielberg ; Kim Ravn , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 234. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald02dkval-shoot-idm140323881615120/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte digte

- 37 *Arioso*: ital., kort, udtryksfuldt sangstykke, mellemting mellem recitativ og arie.

Da jeg var syg

Trykt efter SS bd. 2, s. 115-16, hvis tekstgrundlag er *Adresseavisen* 1771, nr. 157, 25. sept.

- 37 *Beatus (...)* *negotii*: lyksalig den, der fjernet fra forretningers tryk; jf. *Epoder*, nr. 2 af den rom. digter Quintus Horatius Flaccus (65-8 f.Kr.), her forkortet *Horat*, idet kolonet er et forkortelsestegn. – *ann*: fattig. – *tænke sig*: tænke over sig selv. – *Væsenet, som den bør være lig*: dvs. Gud, jf. 1. Mos. 1,26. – *gyldne Lænker (...)* *konst Træl*: om den, der opnår rigdom eller jordisk ære, men derved bliver åndeligt ufri. – *første Mand*: det første menneske, Adam; her betegnelser for mennesket eller menneskeheden.
- 38 *Adspredelser*: hvad der volder sjælelig uro, spjættelse; forstyrrelse. – *Vredens Rast*: Guds vrede efter syndefildet, jf. 1. Mos. 3,9-22. – *forstrød*: spredte, usammenhængende. – *sæve*: færet, flakker. – *Chimæren sluger Støvet*: henryder til 1. Mos. 3,14, hvor Gud siger til slangen, at den skal æde støv (jf. *Vredens Rast*). Samtidig bruges slangen/kimæren som symbol på fantasiforestillinger, dvs.: Slangen (gøglebilleder) skal opæde det støv, som din sjæl klæber ved. – *veder*: ved. – *Udbreder Gud*: udbreder lovprisninger af Gud. – *Dorine*: navnet muligvis beslægtet med Doris, jf. n.t.s. 113. Her nok et typenavn som hyrdenavnene Cloris osv. – *fandt*: følte. – *vor*: behovet. – *Homer*: gr. digter, ca. 8. årh. f.Kr., efter traditionen forfatter til Iliaden og Odysseen. – *Helene*: den smukkeste af alle kvinder, datter af Zeus og Leda; i de homeriske digte Menelaos' hustru, der blev bortført til Troja af Paris; her om en kvinde, der er smuk som H. – *stadig var (...)* *vis*: Hvis vor tanke blot havde stadighed, var den god og vis. – *hæfter ej derved*: krytter sig ikke dertil. – *Adams Bam*: om det syndefulde, ufuldkomne menneske. – *Strødelen*: hvirvelstrømmen, malstrømmen. – *Sireners Sang*: se n.t.s. 23. – *Klimrende*: klorren. – *Herolderne*: her måske de, der udbræber ros eller berømmelse, dvs. rygter. – *Hvislen*: bagtalelse. – *Kiedsomligesjes*: person, der keder sig. – *Sands*: fornuft. – *Harn*: vel her: sorg, smerte. – *Mangel*: mangel på det nødvendige til livets ophold; nød.

Paa Kongens Fødsels-Dag 1772

Trykt efter SS bd. 2, s. 177, hvis tekstgrundlag er originaltrykket 1772. Af dette fremgår det, at værket blev opført af »Raadhuus-Snædets Musicalske Selskab« med musik af den ital. hofkapelmester Paolo Scalabrini (1713-1803). Uvist af hvilken grund mangler teksten den musikalske angivelse af recitativ, kor og/eller arie; koret nævnes dog i l. 3 fn. og en sangerinde i den følgende linje.

- 39 *Kongens Fødsels-Dag*: Den 29. jan. fyldte Christian VII (se n.t.s. 11) 23 år. – *Roes: ære*. – *Vellyst*: berusende lystfølelse. – *Cimbrer*: se ordlisten s. 224. – *drukne*: her: gjædesdrukne, inspirerede. – *Alfader*: Gud. – *Siklere Stuk*: her nok: suk, der med sikkerhed vil melde sig. – *JULIANE Marie* (1729-96): enke efter Frederik V og mor til arveprins Frederik (1753-1805). – *FREDERIK*: formentlig arveprins Frederik, Christian VII's yngre halvbror, som også hylædes af Ewald i andre digte; muligvis menes dog kronprins Frederik (1768-1839), den senere Frederik VI, søn af Christian VII og Caroline Mathilde; konge fra 1808.

Taarer ved Herr Frederik von Arnshachs Grav

Trykt efter SS bd. 2, s. 191-93, hvis tekstgrundlag er originaltrykket 1772.

- 40 *Frederik von Arnshach(s)* (1732-72): officer, Ewalds ven (se efterskrift s. 197); død den 26. marts. – *Fandt*: følte, mærkede. – *Seer*: se. – *Forsagte*: som har tabt håbet, modløse. – *Opriiser*: irriterer. – *Drijf (af gnæde)*: trang til.
- 41 *Imstue*: bristede, om øjne, det i døden har mistet deres glans. – *oplive*: kalde til live. – *Külhamen*: citeren, antikt strengeinstrument; digterguden Apollons attribut. – *talé (...) med det sidste Aar*: vel: berette om ham, som jeg husker ham fra hans sidste leveår. – *Saa*: sådan.
- 42 *om*: medfølelse. – *Betænkt paa*: optaget af, bekymret for. – *færdig*: rede, parat. – *var (...) nægtig*: havde magt.